

بررسی واکنش بازار به نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی با تاکید بر نقش حسابرسان مستقل

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۵/۲۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۷/۱۰

کد مقاله: ۴۷۱۹۶

سعید ندرلی^{۱*}، مهدی پناهی^۲، مهسا قجربیگی^۳

چکیده

با توجه به اینکه افشای نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی به احتمال زیاد محتوای اطلاعاتی دارد و می‌تواند به شناسایی شرکت‌های با پتانسیل تقلب کمک کند، در این مطالعه به بررسی واکنش بازار به نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی با تاکید بر نقش حسابرسان مستقل پرداخته شده است. در این مطالعه شاخص ارزیابی واکنش بازار، بازدهی غیرعادی تجمعی سهام بوده است و برای ارزیابی کیفیت حسابرسی به عنوان نقش نظارتی حسابرسان مستقل نیز از شاخص هزینه حسابرسی استفاده شده است. نمونه آماری این مطالعه شامل ۱۴۴ شرکت پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ می‌باشد. نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها نشان دادند که بازار به نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی با تغییر ناگهانی و دور از انتظار قیمت سهام واکنش نشان می‌دهد؛ به طوری که با افزایش نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی، بازدهی غیرعادی تجمعی سهام نیز افزایش می‌یابد. با این وجود نتایج این مطالعه نشان داد که واکنش بازار به افشای نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی در شرکت‌های با کیفیت حسابرسی بالا، کاهش می‌یابد و کیفیت حسابرسی بالا می‌تواند رابطه نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی و بازدهی غیرعادی تجمعی را تعدیل کند.

واژگان کلیدی: نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی، واکنش بازار، بازدهی غیرعادی تجمعی سهام، کیفیت حسابرسی.

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه غیاث‌الدین جمشید کاشانی، آبیک، ایران

۲- استادیار گروه حسابداری، دانشگاه غیاث‌الدین جمشید کاشانی، آبیک، ایران

۳- استادیار گروه حسابداری، دانشگاه غیاث‌الدین جمشید کاشانی، آبیک، ایران

کنترل‌های داخلی موثر می‌توانند ریسک تقلب شرکت را کاهش دهند و امکان کشف تقلب مدیران و کارکنان را فراهم می‌کنند (دانلسون^۱ و همکاران، ۲۰۱۷). به اعتقاد حسابدار ارشد کمیسیون اوراق بهادار ایالات متحده^۲ کنترل داخلی کافی، اولین خط دفاعی در شناسایی و جلوگیری از خطاهای با اهمیت یا تقلب در گزارشگری مالی است (وسلی^۳، ۲۰۱۹). طبق ماده ۴۰۴ قانون ساربنز آکسلی^۴ ایالات متحده، حسابرس خارجی باید طی یک گزارش از کنترل داخلی شرکت، کفایت کنترل داخلی شرکت در گزارشگری مالی را تأیید کند و مشخص کند آیا نقاط ضعف با اهمیت در کنترل داخلی مشتریان آن‌ها (شرکت‌ها) وجود دارد یا خیر. مطالعات قبلی (هامرسللی^۵ و همکاران، ۲۰۰۸؛ کیم و پارک^۶، ۲۰۰۹) نشان می‌دهند شرکت‌هایی که ضعف با اهمیت بیشتری در کنترل داخلی آن‌ها وجود دارد و این موارد توسط حسابرس گزارش می‌شود، زیان بیشتری در ثروت سهامداران نسبت به شرکت‌هایی که ضعف با اهمیت در کنترل داخلی آن‌ها وجود ندارد و یا گزارش نمی‌شود، متحمل می‌شوند. از آنجایی که افشای نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی به احتمال زیاد به عنوان شاخصی برای اینکه سرمایه‌گذاران در بازار سرمایه بتوانند شرکت‌های با پتانسیل تقلب را شناسایی کنند، نقش مهمی دارند، این موضوع انگیزه‌ای برای انجام این تحقیق شد تا بررسی شود که واکنش بازار به نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی چگونه است. قبل از تصویب ساربنز آکسلی، افشای نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی اجباری نبود، با این وجود از جمله مواردی که لازم بود تا حسابرسان خارجی در ارتباط با مشتریان خود گزارش کنند، نقض در کنترل‌های داخلی، مشکلات مربوط به اعتبار و قابلیت اطمینان صورت‌های مالی و سایر موارد مرتبط با مدیریت بود. مشخص شده است که گزارش رویدادهای کنترل داخلی، محتوای اطلاعاتی دارد. به طور مثال، ویسنانت^۷ و همکاران (۲۰۰۳) نشان دادند که بازدهی غیرعادی تجمعی در طی سه روز تا پنج روز بعد از افشای رویدادهای مربوط به ضعف کنترل داخلی، منفی می‌شود. همچنین، هامرسللی و همکاران (۲۰۰۸) دریافتند که ویژگی‌های ضعف با اهمیت کنترل داخلی که به طور داوطلبانه افشا می‌شود، دارای محتوای اطلاعاتی برای سرمایه‌گذاران عمومی است. از جمله ویژگی‌هایی که آن‌ها شناسایی کرده‌اند، شدت ضعف با اهمیت کنترل داخلی، نتیجه‌گیری مدیریت در مورد اثربخشی کنترل‌های داخلی، سهولت حسابرسی کنترل‌ها و مبهم بودن افشای اطلاعات است. بعلاوه، کیم و پارک (۲۰۰۹) نشان دادند که وقتی شرکت‌ها کمبودهای کنترل داخلی خود را افشا می‌کنند، در زمان افشا، بازدهی غیرعادی سهام به طور منفی با تغییرات در نااطمینانی بازار ارتباط دارد. همچنین لویز^۸ و همکاران (۲۰۰۹)، استدلال می‌کنند که یک نظر حسابرسی نامطلوب در مورد کنترل‌های داخلی، به طور قابل توجهی با ارزیابی سرمایه‌گذاران در مورد ریسک بالاتر از اظهار غلط در صورت‌های مالی و تجدید ارزیابی صورت‌های مالی در آینده، عدم تقارن اطلاعاتی بالاتر، شفافیت کمتر در صورت‌های مالی، درخواست حق ریسک بالاتر و هزینه سرمایه بیشتر، پایداری پایین سود و قابلیت کمتر پیش‌بینی سود همراه است. این استدلال‌ها حاکی از آن است که بازار نسبت به نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی، واکنش نشان می‌دهد، چراکه گزارش نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی شرکت‌ها توسط حسابرس مستقل، محتوای اطلاعاتی برای سرمایه‌گذاران دارد، با این حال در داخل ایران مطالعه‌ای که بتواند شواهد کافی و محکمی در این خصوص ارائه دهد وجود ندارد و به دلیل این شکاف مطالعاتی در این تحقیق یکی از ابعاد تحقیق حاضر بررسی واکنش بازار به نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. انتظار بر آن است که فعالان و سرمایه‌گذاران بازار سرمایه، نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی را به طور منفی ارزیابی کنند.

از سویی این مطالعه برای توسعه بیشتر پژوهش قصد دارد نقش نظارتی حسابرسان مستقل را در این زمینه نیز مورد بررسی قرار دهد. طبق دستورالعمل کنترل‌های داخلی، حسابرس مستقل وظیفه افشای ضعف در ساختار کنترل‌های داخلی را عهده‌دار است. انتظار می‌رود تفسیر سرمایه‌گذاران از نقاط ضعف افشا شده در گزارش حسابرسی، تحت تاثیر نقش نظارتی حسابرس مستقل و کیفیت حسابرسی قرار گیرد. بر اساس ادبیات (واتز و زیمرمن^۹، ۱۹۸۶؛ دی آنجلو^{۱۰}، ۱۹۸۱)، حسابرس دو نقش با ارزش در بازار سرمایه دارد، نقش اطلاعاتی و نقش اطمینان بخشی. چگونگی ایفای این نقش‌ها توسط حسابرس، تعیین‌کننده نظارت با کیفیت حسابرس است. حسابرسان، صورت‌های مالی و سیستم حسابداری و کنترل‌های داخلی را به صورت مستقل رسیدگی و تأیید می‌کنند. از این رو نظارت حسابرس به افشاهای انجام شده اعتبار بخشیده و سبب کاهش هزینه‌های نمایندگی می‌شود که همین موضوع می‌تواند واکنش بازار به افشای نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی را تعدیل کند (عبادی نقرلو و حسین‌زاده، ۱۳۹۸). بنابراین با توجه به اینکه نظارت موثر حسابرسان مستقل می‌تواند هزینه‌های نمایندگی را کاهش دهد و از طرفی افشای نقاط ضعف با اهمیت کنترل‌های داخلی نیز در گزارش حسابرسی لحاظ می‌شود، یکی دیگر از ابعاد تحقیق حاضر بررسی نقش تعدیلی نظارت حسابرسان مستقل در زمینه واکنش بازار به نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی است. انتظار بر آن است که نظارت حسابرسان

1. Donelson
2. Securities Exchange Commission
3. Wesley
4. Sarbanes-Oxley
5. Hammersley
6. Kim and Park
7. Whisenant
8. Lopez
9. Watts and Zimmerman
10. DeAngelo

مستقل و تلاش بیشتر آن‌ها در شرکت که با حق‌الزحمه حسابرسی بالاتر همراه است، منجر به کاهش تاثیر نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی بر بازدهی غیرعادی سهام تجمعی به عنوان شاخصی برای واکنش بازار شود.

این مطالعه چندین پیامد مهم دارد؛ اول اینکه در این مطالعه با این استدلال که افشای نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی، محتوای اطلاعاتی برای سرمایه‌گذاران عمومی و کاربران اطلاعات گزارش‌های شرکت‌ها دارد، قصد دارد واکنش بازار به نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی افشا شده را مورد بررسی قرار دهد و به این منظور از بازدهی غیرعادی تجمعی به عنوان شاخصی از واکنش بازار که در قیمت سهام نمایان می‌شود، استفاده کرده است. در بین مطالعات داخلی، این اولین مطالعه‌ای است که به موضوع کنترل‌های داخلی از این زاویه نگریسته است و نتایج آن می‌تواند آگاهی و بینش جدیدی در زمینه کنترل داخلی شرکت برای مدیران و حسابرسان داخلی شرکت و واحد کنترل داخلی ایجاد کند.

بعلاوه در این مطالعه با استفاده از نقش نظارتی حسابرسان مستقل به عنوان یک متغیر تعدیلگر، تلاش می‌شود تا نشان داده شود که آیا سرمایه‌گذاران، حسابرسی با کیفیت و تلاش بیشتر حسابرسان را مطلوب ارزیابی می‌کنند یا خیر و آیا این مکانیسم نظارتی می‌تواند اطمینان سرمایه‌گذاران را برای کاهش تقلب در شرکت به وجود آورد و منجر به تضعیف واکنش منفی به نقاط ضعف با اهمیت کنترلی داخلی شود یا خیر. نتایج این بررسی می‌تواند برای مقامات نظارتی و قانون‌گذاران منشورهای حسابرسی، بسیار مفید بوده؛ چراکه از میزان ارزیابی سرمایه‌گذاران در خصوص نقش نظارتی خود آگاهی پیدا کرده و می‌توانند با تنظیم مقررات جدید به بهبود سازوکارهای نظارتی خود بپردازند.

۲- پیشینه پژوهش

خرم آبادی و همکاران (۱۳۹۹) تحقیقی در زمینه اولویت‌بندی عوامل موثر بر ارزیابی اثربخش کنترل‌های داخلی انجام دادند و نشان دادند که ویژگی‌های حسابرسی داخلی مهم‌ترین عامل در ارزیابی اثربخش کنترل داخلی است. سپس ساختار هیئت مدیران، ویژگی‌های حسابرسی مستقل و عوامل فرایندی در رتبه‌های بعدی اهمیت قرار گرفته‌اند. همچنین ساختار مالکیت، کم‌اهمیت‌ترین معیار در این زمینه است. جامعی و همکاران (۱۳۹۹) تحقیقی در زمینه بررسی رابطه بین ضعف کنترل داخلی و حق‌الزحمه حسابرسی انجام داده‌اند و نشان دادند که بین ضعف کنترل داخلی و حق‌الزحمه حسابرسی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد و ارتباطات سیاسی شرکت، رابطه بین ضعف کنترل داخلی و حق‌الزحمه حسابرسی را تضعیف می‌کند. شکرخواه و همکاران (۱۳۹۹) تحقیقی در زمینه بررسی نقش حسابرسان مستقل در کاهش ریسک تقلب انجام دادند و نشان دادند که رابطه منفی معنادار بین تلاش حسابرسی، دوره تصدی حسابرسی و تخصص حسابرسی با ریسک تقلب وجود دارد. این نتایج نشان می‌دهد که فرایند حسابرسی می‌تواند ریسک تقلب را کاهش دهد. عبادی نقرلو و حسین‌زاده (۱۳۹۸) تحقیقی در زمینه بررسی تاثیر افشا نقاط ضعف کنترل‌های داخلی بر هزینه سرمایه عادی با تاکید بر نقش کیفیت حسابرسی انجام دادند و نشان دادند که افشا ضعف در کنترل‌های داخلی، نقش مهمی در هزینه سرمایه شرکت دارد و کیفیت حسابرسی می‌تواند تاثیر این متغیر بر افزایش هزینه سرمایه را تضعیف کند. رضایی و همکاران (۱۳۹۸) تحقیقی در زمینه بررسی رابطه بین فشار جو روانی بازار با بازده غیرعادی سهام و بازده غیرعادی انباشته انجام داده‌اند و نشان دادند که فشار جو روانی بازار تاثیر مثبت و معناداری بر بازده غیرعادی سهام و بازده غیرعادی تجمعی سهام دارد. ابراهیمی کردلر (۱۳۹۷) تحقیقی در زمینه بررسی تاثیر نقاط ضعف کنترل‌های داخلی بر عملکرد و ارزش شرکت انجام دادند و نشان دادند که نقاط ضعف کنترل‌های داخلی تاثیر منفی و معناداری بر ارزش بازار شرکت و عملکرد شرکت دارد. همچنین، نقاط ضعف کنترل‌های داخلی تاثیر منفی بر رابطه سود و ارزش شرکت دارد. ملکیان و همکاران (۱۳۹۷) تحقیقی در زمینه تاثیر استقلال حسابرسی بر ضعف کنترل‌های داخلی انجام دادند و نشان دادند که استقلال حسابرسی تاثیر معناداری بر ضعف کنترل‌های داخلی ندارد.

سای و هوانگ^۱ (۲۰۲۰) تحقیقی در زمینه نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی و واکنش بازار به اعلان دادخواست تقلب انجام دادند و با استفاده از ۴۶۵ مشاهده (سال-شرکت) در آمریکا از شرکت‌هایی که طرح دعوی عمومی داشته‌اند از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۸، نشان می‌دهند که کاهش در قیمت سهام، به طور معناداری برای شرکت‌های دارای نقاط ضعف با اهمیت در کنترل داخلی، بیشتر است. یافته‌های فوق‌الذکر نشان می‌دهد که نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی برای سرمایه‌گذاران عمومی و فعالان بازار سرمایه ارزش پیش‌بینی دارد. آدهیکاری^۲ و همکاران (۲۰۲۰) تحقیقی در زمینه پاسخ بازار به افشای نقاط ضعف داخلی حسابرسی انجام دادند. این موضوع برای دوره‌های زمانی تحت پوشش استاندارد حسابرسی شماره ۲ و استاندارد حسابرسی شماره ۵ مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد هیچ واکنش منفی قابل توجهی در بازار نسبت به افشای حسابرسی‌های نامطلوب گزارشگری مالی کنترل داخلی در دوره استاندارد حسابرسی شماره ۲ وجود نداشت. با این حال، مشخص شد که بازارها برای افشای اولین گزارش حسابرسی‌های نامطلوب گزارشگری مالی کنترل داخلی پس از تصویب استاندارد حسابرسی شماره ۵، واکنش نشان می‌دهند. چانگ^۳ و همکاران (۲۰۱۹) تحقیقی در زمینه تاثیر ویژگی‌های حسابرسی داخلی بر اثربخشی کنترل داخلی بر عملیات و

1. Tsai and Huang
2. Adhikari
3. Chang

انطباق را انجام دادند و با استفاده از داده‌های منحصر به فرد از تابوان، ارتباط بین کیفیت حسابرسی داخلی و نقض کنترل داخلی در عملیات و انطباق شرکت را بررسی کردند. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که یک تیم حسابرسی داخلی بزرگ‌تر می‌تواند عملکرد حسابرسی داخلی را برای هر دو مورد عملیات و انطباق افزایش دهد، در حالی که صلاحیت حسابرس داخلی فقط با اثربخشی کنترل داخلی بر انطباق ارتباط دارد. لوبو^۱ و همکاران (۲۰۱۷) تحقیقی در زمینه ارتباط بین افشا ضعف با اهمیت در کنترل داخلی و ریسک سقوط قیمت سهام را انجام دادند. این مطالعه استدلال می‌کند که شرکت‌های با نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی، دقت پایین‌تری در گزارشگری مالی دارند و این دقت پایین در گزارشگری باعث افزایش پنهانکاری اخبار بد توسط مدیران می‌شود و عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیران و سرمایه‌گذاران افزایش می‌یابد و در نتیجه احتمال ریسک سقوط قیمت سهام افزایش می‌یابد. نتایج این مطالعه از استدلال ارائه شده حمایت کرد و نشان داد که نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی منجر به افزایش ریسک سقوط قیمت سهام می‌شود. قوش^۲ و همکاران (۲۰۱۷) تحقیقی در زمینه بازده سهام در دراز مدت پس از افشای کنترل داخلی انجام داده‌اند. در این مطالعه بررسی شده است که آیا سرمایه‌گذاران نسبت به اعلام نقاط ضعف در افشای کنترل داخلی واکنش نشان می‌دهند یا خیر. مطابق با فرضیه واکنش کمتر از حد، مشخص شد در حدود تاریخ افشا، یک واکنش غیرعادی در بازار سهام رخ می‌دهد. بعلاوه مشخص شد که یک بازده غیرعادی تجمعی منفی در طول یک دوره اندازه‌گیری یک ساله ایجاد می‌شود. با در نظر گرفتن اطلاعات مربوط به نقاط ضعف با اهمیت موجود و آینده در کنترل‌های داخلی، برآورد این مطالعه از بازده غیرعادی تجمعی منفی بین ۱۰ تا ۱۳ درصد متغیر است. جی^۳ (۲۰۱۷) تحقیقی در زمینه تاثیر کیفیت کنترل داخلی و تغییرات آن بر حق الزحمه حسابرسی انجام دادند و نشان دادند که شرکت‌های دارای کنترل داخلی ضعیف، حق الزحمه بالاتری را برای حسابرسی پرداخت می‌کنند. به عبارتی ضعیف شدن کنترل داخلی منجر به افزایش حق الزحمه حسابرسی به مقدار چشمگیری می‌شود. همچنین هزینه نمایندگی این رابطه را تقویت می‌کند. رضوی عراقی و لشگری^۴ (۲۰۱۷) تحقیقی در زمینه تاثیر نقاط ضعف کنترل داخلی بر ریسک سقوط قیمت سهام آتی انجام دادند. یافته‌های تحقیق نشان داد که ضعف‌های اساسی در کنترل داخلی تأثیرات مثبت و قابل توجهی بر ریسک سقوط قیمت سهام آتی دارد. آلبرینگ^۵ و همکاران (۲۰۱۶) تحقیقی در زمینه هزینه‌های غیرمنتظره حسابرسی و پیش‌بینی ضعف با اهمیت در کنترل داخلی را انجام دادند. این مطالعه با هدف بررسی این موضوع که آیا هزینه‌های حسابرسی غیرمنتظره سال گذشته به پیش‌بینی ضعف با اهمیت کنترل داخلی تحت ماده ۴۰۴ قانون ساربنز آکسلی در سال جاری کمک می‌کند یا خیر، انجام شده است. نتایج این مطالعه نشان داد که هزینه‌های حسابرسی غیرمنتظره به طور معناداری با ضعف با اهمیت در کنترل داخلی طبق ماده ۴۰۴ قانون ساربنز آکسلی مرتبط است و می‌تواند به پیش‌بینی نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی کمک کند که برای سرمایه‌گذاران و کاربران صورت‌های مالی بسیار مفید است. رودنهایز^۶ (۲۰۱۴) تحقیقی در زمینه بررسی واکنش بازار به افشای ضعف‌های با اهمیت کنترل داخلی انجام داده است. در این مطالعه نمونه‌ای شامل ۷۴۱ مشاهدات سالانه بین سال‌های ۲۰۱۱ و ۲۰۱۴ استفاده شده است. فرض شده است که واکنش بازار برای افشای پرونده‌های تسریع شده در مقایسه با افشای پرونده‌های تسریع نشده کمتر است. با این حال هیچ رابطه معناداری بین افشای پرونده‌های تسریع شده و بازده غیرعادی و همچنین بین پرونده‌های تسریع نشده و بازده غیرعادی پیدا نشد. این یافته را می‌توان با این احتمال توضیح داد که سرمایه‌گذاران در درک کامل پیامدهای مربوط به افشاگری مشکل دارند. بعلاوه، فرض شده است بازدهی غیرعادی هنگامی مثبت خواهد شد که حسابرس در مورد ارزیابی مدیریت در مورد کنترل‌های داخلی، نظر غیرمقبول را صادر کند. نتایج نشان داد که بین اظهارنظر حسابرسان و بازده غیرعادی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. این شواهد این فرضیه را تأیید می‌کند که بازار در مورد افشای نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی که شامل نظر فاقد صلاحیت یا غیرمقبول حسابرس است، واکنش مثبتی نشان می‌دهد.

۳- فرضیه‌ها

با توجه به مسئله تحقیق و مبانی مطرح شده، فرضیه‌های تحقیق به صورت زیر تبیین می‌شوند:

- ۱- نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی رابطه معناداری با بازدهی غیرعادی تجمعی سهام دارد.
- ۲- هزینه‌های حسابرسی رابطه نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی و بازدهی غیرعادی تجمعی سهام را تعدیل می‌کند.

۴- روش پژوهش

در این مطالعه با استفاده از نمونه‌ای شامل ۱۴۴ شرکت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران که با توجه به معیارهای از پیش تعیین شده، انتخاب شده‌اند و با روش تحلیل رگرسیون چندمتغیره به آزمون فرضیه‌ها پرداخته شده است. اطلاعات مورد نیاز متغیرها برای سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ از بانک‌های اطلاعاتی اینترنتی شامل آرشبو بورس اوراق بهادار تهران،

1. Lobo
2. Ghosh
3. Ji
4. Razavi Araghi & Lashgari
5. Albring
6. Rodenhuis

مرکز پردازش اطلاعات مالی ایران و وبسایت کدال گردآوری شده است. تکنیک اقتصادسنجی به کار رفته نیز مبتنی بر داده‌های ترکیبی، استفاده از روش پانل حداقل مربعات معمولی ایستا بوده است.

برای آزمون فرضیه اول از مدل آماری (۱) استفاده شده است:

$$CAR_{it} = \alpha + \beta_1 ICMW_{it} + \beta_2 LnTA_{it} + \beta_3 ProbZ_{it} + \beta_4 ROA_{it} + \beta_5 LIQ_{it} + \beta_6 DA_{it} + \beta_7 NEG_{it} + \beta_8 CEO - change_{it} + \beta_9 Big_{it} + \beta_{10} Restat_{it} + \varepsilon_{it} \quad (1)$$

برای آزمون فرضیه دوم نیز از مدل آماری (۲) به شرح زیر استفاده شده است:

$$CAR_{it} = \alpha + \beta_1 ICMW_{it} + \beta_2 Logfee_{it} + \beta_3 LogfeeD_{it} * ICMW_{it} + \beta_4 LnTA_{it} + \beta_5 ProbZ_{it} + \beta_6 ROA_{it} + \beta_7 LIQ_{it} + \beta_8 DA_{it} + \beta_9 NEG_{it} + \beta_{10} CEO - change_{it} + \beta_{11} Big_{it} + \beta_{12} Restat_{it} + \varepsilon_{it} \quad (2)$$

در این مدل‌ها نمادهای به کار رفته، معرف متغیرها مورد استفاده، به شرح زیر هستند:

CAR، بازده غیرعادی تجمعی (متغیر وابسته)

ICMW، نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی (متغیر مستقل)

LnTA، اندازه شرکت (متغیر کنترلی)

ProbZ، ریسک ورشکستگی (متغیر کنترلی)

ROA، سودآوری (متغیر کنترلی)

LIQ، نقدینگی (متغیر کنترلی)

DA، نسبت بدهی (متغیر کنترلی)

NEG، زیان (متغیر کنترلی)

CEO-change، تغییر در مدیرعامل (متغیر کنترلی)

Big، اندازه حسابرس (متغیر کنترلی)

Restat، تجدید ارزیابی صورت‌های مالی (متغیر کنترلی)

Logfee، هزینه‌های حسابرسی (متغیر کنترلی)

LogfeeD، متغیر ساختگی هزینه‌های حسابرسی (متغیر تعدیلگر)

i نماد مقاطع و t نماد سال‌های آماری و ε نماد جزء اخلاص مدل می‌باشند.

نحوه اندازه‌گیری متغیرها نیز به شرح زیر است:

بازده غیرعادی تجمعی با نماد CAR: بازده غیرعادی تجمعی شاخصی برای بررسی واکنش بازار است که با استفاده از مدل (۳) اندازه‌گیری می‌شود (رضایی و حیدرزاده، ۱۳۹۳):

$$CAR_{it} = \left(\sum_{t=1}^{12} (1 + AR_{it}) \right) - 1 \quad (3)$$

در این رابطه

R_{it} : بازده ماهانه سهام است که با استفاده از مدل (۴) محاسبه می‌شود.

$$R_{it} = \frac{p_1 - p_0}{p_0} \quad (4)$$

در این رابطه p_1 قیمت سهام در ابتدای دوره و p_0 قیمت سهام در ابتدای دوره است.

R_{mt} : بازده ماهانه بازار است که با استفاده از مدل (۵) محاسبه می‌شود.

$$R_{mt} = \frac{I_{mt} - I_{mt-1}}{I_{mt-1}} \quad (5)$$

در این رابطه I_{mt} شاخص بورس در ابتدای دوره و I_{mt-1} شاخص بورس در ابتدای دوره است.

AR_{it} : بازده غیرعادی ماهانه سهام که با استفاده از مدل (۶) محاسبه می‌شود.

$$AR_{it} = R_{it} - R_{mt} \quad (6)$$

نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی با نماد ICMW: نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی از گزارش حسابرسان مستقل به

دست می‌آید. طبق چک لیست کنترل‌های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی مصوب سازمان بورس و اوراق بهادار از سال ۱۳۹۱ به

بعد حسابرس مستقل شرکت وظیفه داشته است تا کنترل‌های داخلی شرکت را بررسی و مواردی که نشان‌دهنده عدم رعایت کنترل داخلی است را در گزارش خود افشا کند؛ لذا، تمرکز مطالعه بر بندهای ذیل مسئولیت‌های قانونی گزارش حسابرس است. منظور از ضعف‌های با اهمیت، ضعف‌هایی است که حسابرس در گزارش خود به آن اشاره می‌کند مثل ضعف‌های موجود در حساب‌های دریافتی، مالیات، دارایی‌ها، موجودی کالا یا مواردی که به تصمیمات هیئت‌مدیره مربوط است و در سطح حساب‌های شرکت یا در سطح خود شرکت این ضعف‌ها وجود دارند. با توجه به این موضوع اگر حداقل یک ضعف در کنترل داخلی شرکت در سال مورد بررسی، افشا شده باشد، این متغیر ارزش یک و در غیر این صورت ارزش صفر می‌گیرد (حاجیها و همکاران، ۱۳۹۶؛ ملکیان و همکاران، ۱۳۹۷).

هزینه‌های حسابرسی با نماد Logfee: هزینه‌های حسابرسی به عنوان شاخصی برای نقش نظارتی و با کیفیت حسابرس مستقل است. طبق ادبیات (کویب و آلمولهیم، ۲۰۱۹) تلاش حسابرس می‌تواند با تعداد روزهایی که تیم حسابرسی برای تکمیل کل مراحل حسابرسی از جمله برنامه‌ریزی حسابرسی، کار میدانی و بررسی و یا هزینه‌های حسابرسی صرف می‌کند، منعکس شود. هزینه‌های حسابرسی بالاتر نشان‌دهنده تلاش حسابرسان و کیفیت حسابرسی بالاتر است (کویب و آلمولهیم، ۲۰۱۹). در این مطالعه برای اینکه نقش تعدیلگر متغیر هزینه حسابرسی به عنوان شاخصی برای نقش نظارتی حسابرسان مستقل، ارزیابی شود، از یک متغیر ساختگی هزینه‌های حسابرسی (Logfeed) بدین صورت استفاده می‌شود؛ اگر لگاریتم طبیعی حق‌الزحمه حسابرسی بالاتر از میانه داده‌های آن در صنعت باشد، ارزش یک و در غیر این صورت ارزش صفر می‌گیرد.

نحوه اندازه‌گیری متغیرهای کنترلی نیز به شرح زیر است:

اندازه شرکت با نماد LnTA: لگاریتم طبیعی مجموع دارایی‌های شرکت

ریسک ورشکستگی با نماد ProbZ: برای اندازه‌گیری این متغیر از الگوی زمیسکی^۲ (۱۹۸۴) استفاده شده است. این الگو به صورت مدل (۷) بیان شده است (مقدم و تقی ملایی، ۱۳۹۲):

$$Z = -4.3 - 4.5X_1 + 5.7X_2 + 0.004X_3 \quad (7)$$

در این رابطه: X_1 برابر با سود خالص به مجموع دارایی؛ X_2 برابر با کل بدهی به کل دارایی و X_3 برابر با دارایی جاری به بدهی جاری است. اگر Z محاسباتی بزرگ‌تر از $0/5$ باشد، احتمال ورشکستگی وجود دارد و ارزش یک می‌گیرد و اگر کوچک‌تر از $0/5$ باشد، شرکت سالم است و ارزش صفر می‌گیرد.

سودآوری با نماد ROA: نسبت سود خالص به مجموع دارایی

نقدینگی با نماد LIQ: نسبت دارایی جاری به بدهی جاری

نسبت بدهی با نماد DA: نسبت کل بدهی به کل دارایی

زیان با نماد NEG: متغیر ساختگی به این صورت که اگر سود سال مالی مورد بررسی، منفی باشد، ارزش ۱ و در غیر این صورت ارزش صفر می‌گیرد.

تغییر در مدیرعامل با نماد CEO-change: متغیر ساختگی به این صورت که اگر در سال مالی مورد بررسی مدیرعامل تغییر کرده باشد، ارزش ۱ و در غیر این صورت ارزش صفر می‌گیرد.

اندازه حسابرس با نماد Big: متغیر ساختگی به این صورت که اگر موسسه حسابرسی شرکت، سازمان حسابرسی یا مفید راهبر باشد، ارزش ۱ و در غیر این صورت ارزش صفر می‌گیرد.

تجدید ارزیابی صورت‌های مالی با نماد Restate: متغیر ساختگی به این صورت که اگر صورت‌های مالی در سال مالی مورد بررسی تجدید ارزیابی شده باشد، ارزش ۱ و در غیر این صورت ارزش صفر می‌گیرد.

۴- یافته‌های پژوهش

۴-۱- آمار توصیفی

در جدول (۱) آمار توصیفی متغیرهای کمی گزارش شده است. علاوه بر این متغیرهای کمی در این مطالعه چندین متغیر ساختگی نیز استفاده شده‌اند که فقط با ارزش دو پیامدی یک و صفر مشخص شده‌اند؛ فراوانی و درصد فراوانی ارزش‌های صفر و یک این متغیرها در جدول (۲) گزارش شده است.

1. Kouaib & Almulhim
2. Zmijewski

جدول ۱- آمار توصیفی متغیرهای کمی

نام متغیر	تعداد مشاهدات	میانگین	میانه	بیشینه	کمینه	انحراف معیار	چولگی	کشی‌دگی
بازده غیرعادی تجمعی	۱۰۰۸	۰/۰۶۴	-۰/۰۰۵	۵/۲۲۷	-۱/۹۹۱	۰/۷۲۴	۱/۲۰۱	۷/۳۰۴
اندازه شرکت	۱۰۰۸	۱۴/۷۲۴	۱۴/۴۶۵	۲۰/۱۸۳	۱۰/۵۳۲	۱/۶۶۱	۰/۶۸۰	۳/۴۷۸
سودآوری	۱۰۰۸	۰/۱۳۰	۰/۱۱۱	۰/۶۵۲	-۰/۵۴۰	۰/۱۵۲	۰/۳۵۲	۴/۰۵۵
نقدینگی	۱۰۰۸	۱/۶۰۷	۱/۳۴۵	۲۲/۳۱۹	۰/۲۰۹	۱/۳۵۴	۶/۹۲۸	۷۷/۷۶۹
نسبت بدهی	۱۰۰۸	-۰/۵۷۱	۰/۵۶۳	۱/۵۷۹	۰/۰۳۶	۰/۲۰۴	۰/۳۱۹	۳/۷۸۶
هزینه‌های حسابرسی	۱۰۰۸	۷/۴۸۵	۷/۳۱۹	۱۱/۴۲۹	۲/۷۰۸	۱/۱۰۴	۰/۷۵۸	۴/۱۴۳

منبع: یافته‌های پژوهش

جدول ۲- فراوانی متغیرهای ساختگی

نام متغیر	تعداد مشاهدات	فراوانی ارزش یک	درصد فراوانی ارزش یک
نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی	۱۰۰۸	۳۴۸	۳۴/۵۲
ساختگی هزینه‌های حسابرسی	۱۰۰۸	۳۹۹	۳۹/۵۰
ریسک ورشکستگی	۱۰۰۸	۸۰	۷/۹۳
زیان	۱۰۰۸	۱۴۱	۱۳/۹۸
تغییر در مدیرعامل	۱۰۰۸	۳۳۲	۳۲/۹۳
اندازه حسابرسی	۱۰۰۸	۲۴۴	۲۴/۲۰
تجدید ارزیابی صورت‌های مالی	۱۰۰۸	۶۸	۶/۷۴

منبع: یافته‌های پژوهش

۲-۴- آزمون اختلاف میانگین

در این بخش آزمون اختلاف میانگین برای بازدهی غیرعادی تجمعی در بین شرکت‌هایی که حداقل یک ضعف در کنترل داخلی شرکت در سال مورد بررسی، داشته‌اند، در مقابل سایر شرکت‌هایی که نقاط ضعف با اهمیت نداشته‌اند، انجام شده است. نتیجه این آزمون در جدول (۳) گزارش شده است.

جدول ۳- آزمون اختلاف میانگین

شرکت‌های بدون نقاط ضعف با اهمیت در کنترل داخلی	شرکت‌های دارای نقاط ضعف با اهمیت در کنترل داخلی	اختلاف میانگین	آماره t	احتمال خطای آماره
۰/۰۲۱	۰/۱۴۵	-۰/۱۲۴	-۲/۵۸۶	۰/۰۰۹
۶۶۰	۳۴۸	مجموع		۱۰۰۸

منبع: یافته‌های پژوهش

نتیجه این آزمون نشان می‌دهد که میانگین بازدهی غیرعادی تجمعی دو گروه شرکت‌های مورد بررسی یعنی شرکت‌های دارای نقاط ضعف با اهمیت در کنترل داخلی و شرکت‌های بدون نقاط ضعف با اهمیت در کنترل داخلی، اختلاف معناداری با یکدیگر دارد. همچنین مشخص می‌شود که مقدار میانگین بازدهی غیرعادی تجمعی شرکت‌های دارای نقاط ضعف با اهمیت در کنترل داخلی بیشتر از میانگین بازدهی غیرعادی تجمعی شرکت‌های بدون نقاط ضعف با اهمیت در کنترل داخلی است که این موضوع حاکی از واکنش بازار به گزارش نقاط ضعف با اهمیت در کنترل داخلی است.

۳-۴- آزمون‌های تشخیصی

در ابتدا با استفاده از آزمون چاو و آماره F لیمر به انتخاب بین رگرسیون ترکیب شده یا رگرسیون دارای اثرات پرداخته می‌شود. در صورت انتخاب رگرسیون دارای اثرات با استفاده از آزمون هاسمن و آماره کای اسکوار به انتخاب رگرسیون دارای اثرات تصادفی یا رگرسیون دارای اثرات ثابت پرداخته می‌شود. نتایج این آزمون‌ها در جدول (۴) گزارش شده است.

جدول ۴- آزمون‌های تشخیصی

آزمون چاو			
مدل آماری	آماره F لیمر	خطای آماره	نتیجه آزمون
مدل آماری (۱)	۱/۳۲۸	۰/۰۱۰	مدل با اثرات مناسب است.
مدل آماری (۲)	۱/۳۱۲	۰/۰۱۳	مدل با اثرات مناسب است.
آزمون هاسمن			
مدل آماری	آماره % اسکوار	خطای آماره	نتیجه آزمون
مدل آماری (۱)	۶۰/۶۹۸	۰/۰۰۰	مدل با اثرات ثابت مناسب است.
مدل آماری (۲)	۶۲/۵۹۰	۰/۰۰۰	مدل با اثرات ثابت مناسب است.

منبع: یافته‌های پژوهش

با توجه به این نتایج می‌توان دریافت که برای برآورد هر دو مدل آماری، رگرسیون با اثرات ثابت مناسب است.

۴-۴- برآورد نهایی مدل‌های آماری

نتیجه برآورد مدل آماری (۱) با استفاده از رگرسیون اثرات ثابت در جدول (۵) گزارش شده است. طبق یافته‌ها، فرضیه اول تحقیق مبنی بر اینکه نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی رابطه معناداری با بازدهی غیرعادی تجمعی سهام دارد، در سطح اطمینان ۹۵٪ پذیرفته می‌شود. از بین متغیرهای کنترلی نیز، ضرایب متغیرهای ریسک و رشکستگی، سودآوری، نسبت بدهی، زیان، اندازه حسابرس و تجدید ارزیابی صورت‌های مالی، به لحاظ آماری معنادار هستند ولی ضرایب متغیرهای اندازه شرکت، نقدینگی و تغییر در مدیرعامل، به لحاظ آماری معنادار نیستند.

جدول ۵- برآورد مدل آماری (۱)

تعداد مقاطع: ۱۴۴		روش: پانل حداقل مربعات تعمیم‌یافته (EGLS) با اثرات ثابت	
تعداد سال‌های آماری: ۷		تعداد مشاهدات: ۱۰۰۸	
متغیر توضیحی	ضریب	خطای استاندارد	آماره t
عرض از مبدأ	-۲/۱۳۲	۱/۳۰۷	-۱/۶۳۰
نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی	۰/۱۵۶	۰/۰۵۹	۲/۶۱۵
اندازه شرکت	۰/۱۲۰	۰/۰۹۴	۱/۲۷۸
ریسک و رشکستگی	۰/۳۷۸	۰/۱۳۰	۲/۹۱۰
سودآوری	۱/۹۸۳	۰/۵۳۲	۳/۷۲۵
نقدینگی	-۰/۰۲۸	۰/۰۱۹	-۱/۴۶۹
نسبت بدهی	۰/۳۵۰	۰/۱۶۴	۲/۱۲۷
زیان	-۰/۲۳۲	۰/۰۷۳	-۳/۱۶۰
تغییر در مدیرعامل	۰/۰۲۳	۰/۰۴۰	۰/۵۷۹
اندازه حسابرس	-۰/۱۸۹	۰/۰۶۱	-۳/۰۹۸
تجدید ارزیابی صورت‌های مالی	-۰/۱۳۸	۰/۰۵۴	-۲/۵۲۶
آماره F	۱/۷۲۳	ضریب تعیین	
احتمال خطای آماره F	۰/۰۰۰	مقدار دوربین واتسن	

منبع: یافته‌های پژوهش

نتیجه برآورد مدل آماری (۲) با استفاده از رگرسیون اثرات ثابت در جدول (۶) گزارش شده است. طبق یافته‌ها، فرضیه دوم تحقیق مبنی بر اینکه هزینه‌های حسابرسی رابطه نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی و بازدهی غیرعادی تجمعی سهام را تعدیل می‌کند، در سطح اطمینان ۹۹٪ پذیرفته می‌شود. همچنین در این جدول مشاهده می‌شود که ضریب نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی همچنان معنادار و مثبت است، اما ضریب هزینه‌های حسابرسی معنادار نمی‌باشد. از بین متغیرهای کنترلی نیز، ضرایب متغیرهای ریسک و رشکستگی، سودآوری، نسبت بدهی، زیان، اندازه حسابرس و تجدید ارزیابی صورت‌های مالی، به لحاظ آماری معنادار هستند ولی ضرایب متغیرهای اندازه شرکت، نقدینگی و تغییر در مدیرعامل، به لحاظ آماری معنادار نیستند که همانند مدل برآوردی (۱) است و حاکی از استحکام نتایج است.

جدول ۶- برآورد مدل آماری (۲)

تعداد مقاطع: ۱۴۴		روش: پانل حداقل مربعات تعمیم یافته (EGLS) با اثرات ثابت	
تعداد سال‌های آماری: ۷		تعداد مشاهدات: ۸۶۴	
متغیر توضیحی	ضریب	خطای استاندارد	آماره t
عرض از مبدأ	-۰/۰۴۴	۰/۹۷۵	-۰/۰۴۵
نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی	۰/۱۵۱	۰/۰۵۴	۲/۷۸۳
هزینه‌های حسابرسی	۰/۰۴۷	۰/۰۳۳	۱/۴۲۶
هزینه‌های حسابرسی X نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی	-۰/۱۱۵	۰/۰۲۸	-۴/۰۴۹
اندازه شرکت	-۰/۰۵۹	۰/۰۶۵	-۰/۹۰۵
ریسک ورشکستگی	۰/۳۶۳	۰/۰۷۳	۴/۹۳۷
سودآوری	۲/۸۹۴	۰/۲۵۷	۱۱/۲۲۲
نقدینگی	-۰/۰۲۰	۰/۰۱۹	-۱/۰۹۳
نسبت بدهی	۰/۶۰۷	۰/۰۸۲	۷/۳۶۷
زیان	-۰/۱۸۰	۰/۰۵۸	-۳/۰۵۹
تغییر در مدیرعامل	-۰/۰۰۰۳	۰/۰۲۷	-۰/۰۱۳
اندازه حسابرس	-۰/۲۱۹	۰/۰۷۹	-۲/۷۴۱
تجدید ارزیابی صورت‌های مالی	-۰/۰۹۶	۰/۰۵۷	-۱/۶۷۹
وقفه متغیر وابسته	-۰/۲۱۶	۰/۰۵۴	-۴/۰۰۱
آماره F	۲/۶۵۴	ضریب تعیین	۰/۳۶۹
احتمال خطای آماره F	۰/۰۰۰	مقدار دوربین واتسن	۲/۱۲۲

منبع: یافته‌های پژوهش

۵- بحث و نتیجه‌گیری

هدف این مطالعه بررسی واکنش بازار به نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی با تاکید بر نقش حسابرسان مستقل بوده است. با توجه به این هدف شاخص ارزیابی واکنش بازار، بازدهی غیرعادی تجمعی سهام بوده است. برای عملیاتی کردن نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی نیز از یک متغیر دو پیامدی صفر و یک استفاده شده است که شرکت‌های بدون افشای نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی در گزارش حسابرسان و شرکت‌های با حداقل یک ضعف با اهمیت در کنترل داخلی که در گزارش حسابرسان افشا شده است را از یکدیگر تفکیک کرده است. نقش حسابرسان مستقل نیز تاکید بر کیفیت حسابرسی و نظارت موثر حسابرسان مستقل داشته است و با هزینه حسابرسی که میزان تلاش حسابرسان را نشان می‌دهد، ارزیابی شده است. در این مطالعه نمونه‌ای مشتمل بر ۱۴۴ شرکت انتخاب شد و اطلاعات مورد نیاز آن‌ها برای سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ گردآوری شد و با استفاده از این اطلاعات به آزمون فرضیه‌ها پرداخته شد. نتایج به دست آمده از آزمون فرضیه‌ها نشان داد که با افزایش نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی که در گزارش حسابرسان افشا می‌شود، بازدهی غیرعادی تجمعی سهام افزایش می‌یابد که حاکی از واکنش بازار به رویدادهای کنترل داخلی است و نشان می‌دهد که در بازار سرمایه ایران، افشای نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی محتوای اطلاعاتی دارد و سرمایه‌گذاران پیامدهای مربوط به افشای نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی را این‌گونه ارزیابی می‌کنند که احتمال اظهار غلط و یا شفافیت پایین در صورت‌های مالی وجود دارد و در نتیجه قیمت سهام تغییرات دور از انتظار خواهد داشت. این نتیجه با یافته‌های قوش و همکاران (۲۰۱۷)، آدهیکاری و همکاران (۲۰۲۰) و سای و هوانگ (۲۰۲۰) هم‌راستا است.

بعلاوه نتایج این مطالعه نشان داد که واکنش بازار به افشای نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی در شرکت‌های با کیفیت حسابرسی بالا، کاهش می‌یابد و کیفیت حسابرسی بالا می‌تواند رابطه نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی و بازدهی غیرعادی تجمعی را تعدیل کند؛ چراکه کیفیت حسابرسی به معنای وجود نظارت موثر حسابرسان مستقل بر شرکت است که ریسک عدم شفافیت یا اظهار غلط در صورت‌های مالی را کاهش می‌دهد و نگرانی برای نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی افشا شده، کمتر می‌شود و در نتیجه قیمت‌های دور از انتظار سهام نیز کاهش می‌یابد.

با توجه به این یافته‌ها می‌توان پیشنهادهای کاربردی زیر را ارائه داد:

۱- به مدیران شرکت‌ها توصیه می‌شود نسبت به افزایش کیفیت واحد کنترل داخلی و رفع نقاط ضعف موجود، اقدامات لازم را

انجام دهند.

- ۲- به کارکنان واحد کنترل داخلی شرکت‌ها توصیه می‌شود که ضوابط و مقررات وضع شده توسط سازمان بورس و اوراق بهادار در خصوص کنترل داخلی را رعایت کنند.
- ۳- به قانون‌گذاران توصیه می‌شود با بازنگری قوانین و وضع قوانین مناسب، شرکت‌ها را ملزم به اصلاح وضعیت واحد کنترل داخلی خود نمایند.
- ۴- به سرمایه‌گذاران توصیه می‌شود که با توجه به احتمال وجود بازدهی غیرعادی منفی سهام در شرکت‌های با نقاط ضعف با اهمیت در کنترل داخلی، با مطالعه و بررسی دقیق گزارش حسابرس، در شرکت‌هایی که نقاط ضعف با اهمیت ندارد، سرمایه‌گذاری کنند.
- ۵- به قانون‌گذاران گزارشگری مالی و رویه‌های حسابداری در ایران توصیه می‌شود تا الزامات فعلی افشای نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی را تقویت کنند.
- همچنین با محققان آتی پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:
- ۱- به محققان آتی توصیه می‌شود در مطالعات بعدی سایر شاخص‌های واکنش بازار از جمله میزان جذب سرمایه‌گذاران نهادی را در ازای افشای نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی مورد ارزیابی قرار دهند.
- ۲- پیشنهاد می‌شود در مطالعات بعدی مکانیسم‌های حاکمیت شرکتی داخلی از جمله نقش کمیته حسابرسی و هیئت‌مدیره موثر در تعدیل رابطه نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی و واکنش بازار مورد بررسی قرار گیرد.

منابع

۱. ابراهیمی کردلر، علی؛ حسن‌بیگی، وحید؛ و غواصی کناری، محمد؛ (۱۳۹۷)، بررسی تاثیر نقاط ضعف کنترل‌های داخلی بر عملکرد و ارزش شرکت، دانش حسابداری مالی، ۵(۱۸/۳): ۴۵-۶۸.
۲. جامعی، رضا؛ کولی وند، زهره؛ محمدی کلاره، نیلوفر؛ (۱۳۹۹)، بررسی رابطه بین ضعف کنترل داخلی و حق الزحمه حسابرسی با تأکید بر ارتباطات سیاسی در شرکت‌های پذیرفته‌شده بورس اوراق بهادار تهران، پژوهش‌های حسابداری مالی، ۱۲(۴۳/۲): ۹۹-۱۱۴.
۳. حاجیه‌ها، زهره؛ اورادی، جواد؛ و صالح آبادی، مه‌ری؛ (۱۳۹۶)، ضعف در کنترل‌های داخلی و تاخیر در گزارش حسابرس، حسابداری مالی، ۹(۳۳): ۷۸-۹۶.
۴. خرم آبادی، مهدی؛ حساس یگانه، یحیی؛ برزیده، فرخ؛ و صالحی قدیانی، جمشید؛ (۱۳۹۹)، تبیین و اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر ارزیابی اثربخش کنترل‌های داخلی در شرکت‌های پذیرفته‌شده بورس اوراق بهادار تهران با رویکرد فازی، پژوهش‌های حسابداری مالی، ۱۲(۴۳/۱): ۵۷-۸۲.
۵. رضایی، فرزین؛ خاتمی، زینب؛ مسعودیان، محمدرضا؛ کیانی، سهیلا؛ (۱۳۹۸)، بررسی رابطه بین فشار روانی بازار با بازده غیرعادی سهام و بازده غیرعادی انباشته شده در شرکت‌ها، رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، ۳(۱۳): ۲۴۷-۲۶۲.
۶. رضایی، فرزین؛ و حیدرزاده، شهین؛ (۱۳۹۳)، تاثیر اعتبار هیئت‌مدیره بر رابطه بین هزینه‌های نمایندگی و بازده غیرعادی انباشته در شرکت‌های بیش (کم) سرمایه‌گذار، مدیریت دارایی و تامین مالی، ۲(۵/۲): ۹۹-۱۲۲.
۷. شکرخواه، جواد؛ احمدی پاک، فرشته؛ بهشور، اسحاق؛ (۱۳۹۹)، نقش حسابرسان مستقل و کمیته حسابرسی در کاهش ریسک تقلب با تأکید بر کاهش ناهمخوانی بین معیارهای مالی و غیر مالی، مطالعات تجربی حسابداری مالی، آماده انتشار.
۸. عبادی نقرلو، رویا؛ و حسین‌زاده، سهراب؛ (۱۳۹۸)، بررسی تاثیر افشاء نقاط ضعف کنترل‌های داخلی بر هزینه سرمایه سهام عادی: با تأکید بر نقش کیفیت حسابرسی، چهارمین کنگره ملی تازه یافته‌ها در علوم انسانی، تهران.
۹. مقدم، عبدالکریم؛ تقی ملایی، مصطفی؛ (۱۳۹۲)، بررسی مدل‌های مالی فالمر و زیمسکی در پیش‌بینی ورشکستگی شرکت‌ها، پژوهش‌های نوین در حسابداری، ۱(۱/۱): ۱۱-۲۵.
۱۰. ملکیان، اسفندیار؛ قربانی، هادی؛ و صالح آبادی، مه‌ری؛ (۱۳۹۷)، تاثیر استقلال حسابرس بر ضعف کنترل‌های داخلی پس از تصویب دستورالعمل‌های کنترل‌های داخلی، دانش حسابرسی، ۱۸(۳): ۵۵-۷۷.
11. Adhikari, S., Guragai, B., Seetharaman, A., (2020), Market Response to Audited Internal Control Weakness Disclosures, Journal of Forensic Accounting Research, 5 (1): 2–20.
12. Albring, S.M., Elder, R.J., Xu, X., (2016), Unexpected Fees and the Prediction of Material Weaknesses in Internal Control Over Financial Reporting, Journal of Accounting, Auditing & Finance.

13. Chang, Y.T., Chen, H., Cheng, R.K., Chi, W., (2019), The impact of internal audit attributes on the effectiveness of internal control over operations and compliance, *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 15(1); 1-19.
14. Donelson, D. C., M, Ege, S., J, M.McInnis, (2017). Internal control weaknesses and financial reporting fraud. *Auditing: A Journal of Practice & Theory* 36 (3), 45–69.
15. Ghosh, A., Myllymäki, E-R., Sihvonen, J., (2017), Long-Run Stock Returns Following Internal Control Disclosures, *Research Seminar in Accounting*.
16. Ji, H. J. (2017). The Effects of Internal Control Quality and Its Changes on Audit Fees. *DEStech Transactions on Economics, Business and Management*, (icmed).
17. Kouaib, A., and Almulhim, A., (2019), Earnings manipulations and board's diversity: The moderating role of audit, *Journal of High Technology Management Research*.
18. Lobo, G. J., Wang, C., Yu, X., Zhao, Y., (2017), Material Weakness in Internal Controls and Stock Price Crash Risk. *Journal of Accounting, Auditing, and Finance*, Forthcoming, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2948698>.
19. Razavi Araghi, M. R., Lashgari, Z., (2017), The Effect of Internal Control Material Weaknesses on Future Stock Price Crash Risk: Evidence from Tehran Stock Exchange (TSE), *International Journal of Accounting Research*, 5(1): 1-5.
20. Rodenhuis, L., (2014), the market reactions to internal control weakness disclosures under SOX section 404, Accelerated filers versus Non-Accelerated filers, *Amsterdam Business School*.
21. Tsai, Y.C., Huang, H.W., (2020), Internal control material weakness opinions and the market's reaction to securities fraud litigation announcements, *Finance Research Letters*

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 پرتال جامع علوم انسانی

